

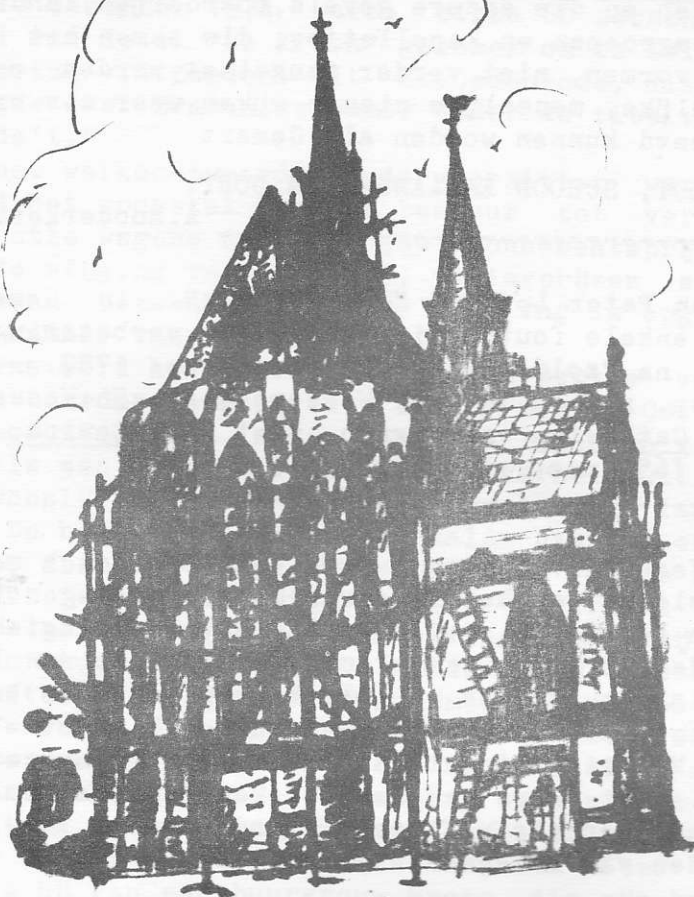
1975: MONUMENTENJAAR

Door de Raad van Europa is 1975 uitgeroepen tot monumentenjaar. Een driejarige campagne, welke haar hoogtepunt in 1975 moet bereiken, wil de Europeanen bewust maken van hun "monumentale" bezittingen en iedereen opwekken om alles te doen om ze te behouden.

In alle landen zijn comité's opgericht die deze campagne's voeren; het Nederlandse comité staat onder voorzitterschap van dr. F. Grapperhaus, oud-staatssecretaris; ere-voorzitter is Z.K.H. Prins Claus. Door middel van publicaties, akties congressen wil men de aandacht op de moeilijke situatie in het monumentenbehoud richten, want er is veel veranderd in de laatste 25 jaren. Iedereen juichte het toe als een oud gebouw plaats maakte voor nieuwbouw, als er nieuwe woonwijken kwamen, rijen en rijen van beton, aluminium en glas zonder eigen karakter; of men in Amsterdam, Lutjebroek of Gemert komt, het zijn dezelfde eindeloze rijen. Stads- en dorpskernen, welke eeuwen nodig gehad hebben om een eigen gezicht te vormen, dreigen dit nu in enige jaren te verliezen in de uniformiteit van de nieuwbouw. Te laat is het nog niet, maar wel de hoogste tijd om nog te redden wat er te redden valt. Natuurlijk, soms waren er gegronde redenen om iets af te breken, maar dikwijls kwam er de slopershamer veel te vlug aan te pas.

Ook in ons eigen Gemert is het nog niet te laat, er is veel gemoderniseerd, maar het centrum heeft zijn dorpskarakter nog kunnen bewaren; op het gemeentebestuur rust de zware plicht het te behouden en dan is vooral het komplan van belang. Ook in de nieuwe wijken kan én moet veel veranderen; men wil anno 1975 niet alleen woongelegenheid maar ook rust, intimiteit en identiteit wat ook in nieuwbouw te realiseren is, mits men zorgvuldig te werk gaat en nieuwe (oude ?) wegen durft in te slaan.

Terecht wordt tegenwoordig ook het landschap in het monumentenbeheer betrokken, ook hier haast men zich om te redden wat er te redden valt, want er is zoveel door ruilverkavelingen vernield. Rijd u eens door de Kampen of over Esdonk, dan ziet u wat er nu nog wordt vernield en kijkt U Gemerts Heem nr.18 nog eens in, waarin pater Pennings beschrijft, hoe de Groeskuilen er vóór en ná de ruilverkaveling uit zagen.

1976 : ANNUNCIATIENJAAR

St. Janskerk
van Gemert
in de stei-
gers.

Ook onoordeelkundige bebouwingen en wijken grijpen diep in het landschap in. Bomen worden gekapt en wegen gereconstrueerd; zag men vroeger molens en torens het dorps- of stadssilouet bepalen, nu zijn het t.v. antennes en flatgebouwen.

Zoals gezegd, we hebben in Gemert nog al wat kunnen behouden en werken er nog steeds aan: de St. Jan staat in de steigers, het vroegere raadhuys en het stumpke zijn opgeknapt, met de oude pastorie is men nog bezig, de keskes krijgen weer beelden en ook de molen in De Deel komt er weer goed bij te staan

maar toch moet vooral de Heemkundekring erop attent blijven, dat deze monumenten en die andere gevels, boerderijen, landelijke weggetjes, boomgroepen en kapelletjes, die samen het gezicht van Gemert vormen, niet verder aangetast worden en zo samen met vriendelijke, menselijke nieuwe wijken weer als vroeger gekarakteriseerd kunnen worden als Gemert

EEN GROOT, SCHOON EN AANGENAAM DORP.

----- A.Rooderkerken.

VERBETERINGEN.

In het artikel van Pater Loffeld "Het Huukske" in Gemerts Heem, nr. 57 staan enkele fouten. Hier volgen de verbeteringen. blz. 18, r. 16 v.o. na "zolderbalken" moet volgen: 1787. blz. 20 en 28, resp. r. 7 en 14 v.b. Wessems, moet zijn: Wessens. blz. 20, r. 6 v.o. Catharina van Gerwen, moet zijn: Levina. blz. 21, r. 3 v.b. 1652 moet zijn: 1662.

SPROKKELINGEN.

A. van Sasse-van Ysselt, Voornamen Huizen in Den Bosch maakt op blz. 153-154 melding van het "Huys van Gemert", gelegen binnen de wallen van Den Bosch, dat dienst deed als refugiehuis van de Duitse Orde. Dit huis was gekocht in opdracht van Iwan van Cortenbach, landcommandeur van Aldebiezen, in het begin van de 15e eeuw. Het huis werd weer verkocht op 8 maart 1638 door Mr. Dirck de Matheis, licentiaat in de rechten en secretaris van Gemert. (Het "Huys van Gemert" kon dan ook in die tijd moeilijk dienst doen als refugiehuis, want sedert 1629 was Den Bosch in handen van de "geuzen").

Op 19 mei 1470 heeft Lambert die Bruyn opgedragen aan Everart Janss. van Verlaer de erven "Die Strijbosch" naast de hoeven van Handelen en strekkende van de gemeint der Heren van Ghemert met harde grond tot in de Pedel.

Lambert had die hoeve gerechtelijk gekocht van Goyart Janss. van der Sande. (B.P. 1469/1470 folio 456).

In het jaar 1478 staan als eigenaars te boek Everart Janss. van Verlaer en zijn zoon Michiel, waarbij de ligging van de hoeve Strijbosch aangegeven wordt als liggende tussen die hoeve tot Handel en die lantweer van Boekel en met beide einden grenzend aan de gemeint van Gemert. (B.P. 1478/1479 folio 451)

"De Streek"